

Tevredenheid Over het Leven en het Wel of Niet Hebben van Kinderen: De Rol van Gender, Relatiestatus en het Aantal Kinderen

Student: S.J. Huiskamp (S4523997)

Begeleider en eerste beoordelaar: dr. M. Osinga

Tweede beoordelaar: dr. B. J. A. de Groot

Rijksuniversiteit Groningen

Faculteit der Gedrags- en Maatschappijwetenschappen

Bachelorwerkstuk Academische Opleiding Leraar Basisonderwijs

Juni 2024

Aantal woorden: 4,972

Abstract

Life satisfaction is a cognitive evaluation of life that serves as an indicator for academic and interpersonal success, good health, longevity, reduced daily stress, and financial well-being. Having (non-)biological children in the household impacts life satisfaction, influenced by measurement tools, studied population, and the age of participants. The influence's strength is related to factors such as gender, relationship status, and the number of children. This research utilizes secondary data from the British Cohort Study, focusing on 34-year-olds. The research question is: 'To what extent does life satisfaction differ between 34-year-olds with (non-)biological children living at home and those without children?' Regression analyses are conducted using two Likert Scale questions and three questions with two statements each. Gender is further explored through a moderator analysis. Gender, relationship status and number of children have been included as control variables. The study finds an association between having (non-)biological children living in a household and a higher life satisfaction, with negligible differences between men and women with and without (non-)biological children. Legally separated or divorced individuals exhibit lower life satisfaction than those never married or married once. Having more children is associated with lower life satisfaction. To enhance future research, it is recommended to use multiple measurement points for life satisfaction and include additional variables such as financial status and work arrangements. A broader investigation could help to understand the interrelationships and causality of more variables such as the link between relationship status and the number of children living in a household.

Inleiding

In hoeverre ben ik content met mijn huidige levenssituatie? Wat zijn mijn verwachtingen van het leven en in welke mate wordt hieraan voldaan? In hoeverre speelt het wel of niet hebben van thuiswonende kinderen een rol in hoe ik naar het leven kijk? Deze vragen belichten een zeer persoonlijke en subjectieve evaluatie van het leven en kunnen een indicatie geven van de tevredenheid over het leven (Tran et al., 2023). Dit omvat een vrij constante cognitieve beoordeling van het leven, waarbij het niet gaat over gemoedstoestanden waarin emoties snel kunnen wisselen. Het is relevant om de tevredenheid over het leven te onderzoeken, want dit is een sterke voorspeller van academisch en interpersoonlijk succes (Proctor et al., 2010), een goede gezondheid en levensduur, minder dagelijkse stress en financieel succes (Tran et al., 2023). De beoordeling kan samenhangen met hoe je over het leven denkt en kan worden beïnvloed door factoren zoals familie, religie, etniciteit, cultuur (Tran et al., 2023) en de gevoelsmatige controle over het leven (Park et al., 2015). De focus in dit onderzoek ligt op de factor familie: ben je wel of geen ouder?

Samenhang van het ouderschap en de tevredenheid over het leven

De term ‘ouderschap’ wordt in dit onderzoek omschreven als het wel of niet hebben van ten minste één kind. Dit kan een effect hebben op de tevredenheid over het leven vanwege de voor- en nadelen die hiermee gepaard gaan. Voordelen zoals psychologische stimulering (aanzetten tot denken en voelen), het hebben van plezier, het opdoen van nieuwe sociale connecties, toenemende sociale participatie in de lokale gemeenschap en het vormen van een sociale identiteit worden genoemd (Pollmann, 2014). Nadelen worden gevormd door factoren zoals tijdverlies, psychologische stress en financiële kosten.

Volgens Krämer en Rodgers (2020) ervaren expliciet mensen die net vader of moeder zijn geworden een toename van psychologische stress, maar ook uitdagingen op het gebied van gezondheid, toenemende wisselingen in de gemoedstoestand en een verstoorde slaap.

Daartegenover staan positieve factoren zoals meer doelmatigheid in het leven, vervulling van behoeften en positieve emoties (Krämer en Rodgers, 2020). De mate waarin deze effecten optreden, kan beïnvloed worden door familiefactoren zoals de relatiestatus, leeftijd, het aantal kinderen en werkafspraken (Pollmann, 2014).

Samenhang van gender en de tevredenheid over het leven

Naast ouderschap lijkt gender een voorspellende rol te spelen bij de tevredenheid over het leven in combinatie met het wel of niet hebben van thuiswonende kinderen. Vrouwen lijken meer nadelige aspecten te ervaren dan mannen wat betreft het hebben van kinderen. Volgens Krämer en Rodgers (2020) verliezen zij meer slaap en leveren zij meer financiële zelfstandigheid in. Het onderzoek van Okulicz-Kozaryn et al. (2018) beschrijft een trend waarbij de tevredenheid van vrouwen over het leven daalt in de periode van 1972 tot 2014. Deze daling wordt gekoppeld aan de veranderde genderrol van de vrouw. Deze verandering zou bestaan uit het vervullen van de taken van een huisvrouw, naar het vervullen van de taken van een huisvrouw én het opbouwen van een carrière. Het ervaren van de druk om deel te nemen aan de arbeidsmarkt zou deze daling verklaren (Okulicz-Kozaryn et al., 2018). Deze daling zorgde voor veel verbazing bij economen, omdat zij hadden verwacht dat toetreding tot de arbeidsmarkt juist zou leiden tot een verhoging van de het welzijn in verband met een gevoelsmatige toename van nut. Onder jongere participanten wordt een andere trend verwacht. Zij zouden juist gelukkiger kunnen worden door de veranderde genderrol (Okulicz-Kozaryn et al., 2018).

Onderzoek (de los Angeles Oyarzún-Faría et al., 2021) toont aan dat het verschil in tevredenheid over het leven tussen mannen en vrouwen lijkt te nivelleren. Dit verschil wordt in het onderzoek benaderd vanuit een relatie met stress. Vrouwen lijken vanaf het begin van het ouderschap een grotere tijdsdruk en daarmee gevoelsmatige stress te ervaren dan mannen. Het gaat om het uitvoeren van handelingen binnen een bepaalde tijd. Dit verschil lijkt te

verminderen, omdat de voor- en nadelen van het ouderschap steeds meer op elkaar gaan lijken bij vrouwen en mannen (de los Angeles Oyarzún-Farías et al., 2021). Vrouwen zouden een lagere mate van tevredenheid over het leven ervaren dan mannen, maar wel een grotere stijging laten zien bij het krijgen van kinderen (Angeles, 2010). Het verschil in stijging is klein bij één of twee kinderen, maar wordt groter bij drie, vier of meer kinderen.

De tevredenheid over het werk en de individuele tevredenheid met de familie (ouders, kinderen, broers/zussen en andere naasten) kunnen ook een verschil in tevredenheid over het leven sturen tussen mannen en vrouwen. Yazici en Altun (2013) vinden geen verschil in gender, terwijl ander onderzoek een hogere werktevredenheid laat zien voor vrouwen dan voor mannen (Zou, 2015). Dezelfde inconsistentie bestaat met betrekking tot de tevredenheid over de familie. Forste en Fox (2012) vinden een hogere tevredenheid met de familie bij mannen dan bij vrouwen, terwijl Daig et al. (2009) een hogere tevredenheid met de familie vinden bij vrouwen dan bij mannen.

Samenhang van relatiestatus en de tevredenheid over het leven

De rol die een man of vrouw speelt in de opvoeding van kinderen heeft te maken met de rol die zij kunnen innemen. Leef je alleen of samen met een partner? Is de partner bereid om taken en middelen met een ander te delen? De relatiestatus staat in verband met de tevredenheid over het leven. In dit onderzoek wordt de term 'relatiestatus' gehanteerd dat verschillende vormen omvat, waaronder alleenstaand en nooit getrouwd, eenmalig getrouwd, hertrouwd, juridisch gescheiden of officieel gescheiden.

Het onderzoek van Pollmann (2014) geeft bewijs voor een verschil in tevredenheid over het leven tussen getrouwde en alleenstaande, niet-getrouwde ouders. Door eerder genoemde factoren, zoals minder psychologische stress, minder tijdsdruk en meer financiële tevredenheid, zouden getrouwde ouders meer tevredenheid over het leven ervaren dan niet-getrouwde ouders.

Het positieve effect van een getrouwde status op de tevredenheid over het leven wordt ook weergegeven door Angeles (2010). Dit onderzoek maakt gebruik van data uit een 'British Household Panel'. Volgens dit onderzoek zou het krijgen van een kind sneller als een zegen worden ervaren door getrouwde stellen en als een uitdaging voor alleenstaande, toekomstige ouders. Met enkele uitzonderingen, zouden getrouwde individuen de kinderen sneller betrekken bij het maken van plannen in het leven. Het positieve effect nam toe naarmate het aantal kinderen toenam. Getrouwde individuen met één kind hadden ongeveer hetzelfde niveau van tevredenheid over het leven als getrouwde individuen zonder kinderen. De effecten werden duidelijker naarmate individuen twee kinderen hadden. De tevredenheidsscores stegen aanzienlijk bij mensen met drie, vier of meer kinderen.

Individuele die gescheiden zijn en als stel leven of nooit getrouwd zijn, hadden een lagere score op de tevredenheid over het leven (Angeles, 2010). Dit ontkracht het idee dat het positieve effect van getrouwde individuen kan worden teruggeleid naar het feit dat zij tijd en geld kunnen bundelen om de kinderen op te voeden. Het onderzoek veronderstelt dat het positieve effect geen gevolg is van de mogelijkheid om tijd en geld samen te voegen, maar de bereidheid om dit te doen voor de opvoeding van de kinderen. Individuele zouden dus eerder bereid zijn om middelen te delen ten gunste van de opvoeding van het kind, als zij een getrouwde status hebben. Dit zou gerelateerd zijn aan het motief achter waarom mensen wel of niet trouwen.

Samenhang van het aantal kinderen en de tevredenheid over het leven

Het onderzoek van Angeles (2010) toont aan dat de tevredenheid over het leven toeneemt met een groter aantal kinderen. Becchetti et al. (2013) vonden een vergelijkbaar toenemend effect van de tevredenheid over het leven bij een groter aantal kinderen. Echter, een kanttekening wordt geplaatst bij deze bevindingen met betrekking tot een statistische correctie voor inkomen. Zodra de factor inkomen wel werd meegenomen in de analyse die het

effect van het aantal kinderen wilde bepalen, had het krijgen van een kind een neutraal effect op de tevredenheid over het leven in plaats van een positief effect. Het hebben van twee of drie kinderen had zelfs een negatief effect op de tevredenheid over het leven.

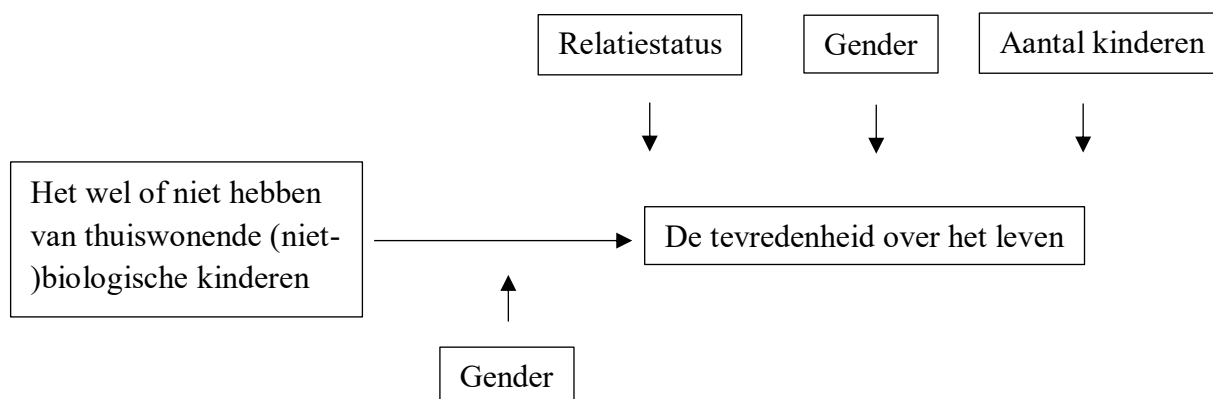
Huidige onderzoek

Het is relevant om te onderzoeken in hoeverre er een verschil bestaat in de tevredenheid over het leven tussen 34-jarigen met en zonder thuiswonende kinderen en hierbij factoren te betrekken die een rol kunnen spelen zoals: gender, relatiestatus en het aantal thuiswonende kinderen. Gender lijkt een samenhang te hebben met de tevredenheid over het leven en de relatie tussen het wel en niet hebben van kinderen en de tevredenheid over het leven. Daarom wordt deze factor meegenomen als controlevariabele en moderator. De relatie wordt in kaart gebracht aan de hand van de onderzoeksvraag: 'In hoeverre bestaat er een verschil in de tevredenheid over het leven tussen 34-jarigen met thuiswonende (niet-)biologische kinderen en zonder kinderen?' In dit onderzoek wordt het hebben van ten minste één kind beschouwt als 'het hebben van kinderen'.

De mogelijke rol van familiefactoren, zoals deze zijn benoemd door Pollmann (2014), is onderzocht in een Duitse longitudinale studie (Socio-Economic Panel). De mate waarin de resultaten representatief zijn voor andere nationaliteiten, is aan de hand van het onderzoek van Pollmann (2014) niet met zekerheid te zeggen. Het onderzoek van Angeles (2010) richt zich daarentegen op familiefactoren en de tevredenheid over het leven binnen een Britse populatie, maar is gepubliceerd in 2010. Binnen het theoretische kader van dit onderzoek wordt onder andere gebruik gemaakt van literatuur die na 2010 is gepubliceerd. Dit kan mogelijk bijdragen aan wetenschappelijke inzichten over de rol van familiefactoren onder mensen die in Engeland, Wales of Schotland zijn geboren.

Figuur 1.

Conceptueel Model

Methodie

Onderzoeksdesign

Er wordt geprobeerd de onderzoeksvraag te beantwoorden door gebruik te maken van secundaire data. Deze data zijn afkomstig uit de longitudinale Britse Cohort Studie (the Centre for Longitudinal Studies, 2021), waarin de levens van ongeveer 17,000 mensen worden gevolgd die zijn geboren in het jaar 1970. Specifiek wordt er gebruik gemaakt van een follow-up studie genaamd ‘Age 34 Sweep’. De data zijn verworven aan de hand van interviews.

Populatie en steekproef

Er wordt naar gestreefd om naar aanleiding van de data-analyse uitspraken te kunnen doen over 34-jarigen met of zonder (niet-)biologische thuiswonende kinderen. Alle participanten waren 34 of 35 jaar. De steekproef was gericht op 9,665 participanten die allemaal in dezelfde week in 1970 zijn geboren in Engeland, Wales of Schotland. Van 35 participanten was niet bekend of zij wel of geen kinderen hadden (0.36%), waardoor ze niet zijn meegenomen in dit onderzoek. Daarnaast waren er van 62 participanten geen gegevens voor beide schalen van de afhankelijke variabele (0.64%). Deze participanten zijn ook

uitgesloten. Er zijn 4,573 mannen (47.79%) en 4,995 vrouwen (52.21%) meegenomen. 5,918 participanten (61.85%) hadden wel (niet-)biologische thuiswonende kinderen en 3,650 (38.15%) niet. De steekproef is tot stand gekomen door een willekeurige selectie van de pasgeborenen te maken aan de hand van geboorteregisters.

Procedure

De eerste data werden verzameld in 1970 door verzameling van medische gegevens. Dit eerste meetmoment werd opgevolgd door het interviewen van ouders en testen van participanten op de leeftijd van 5, 10, en 16 jaar. Op de leeftijd van 26 werd nog een vragenlijst naar de participanten gestuurd. Dit werd gevolgd door een interview op 30- en 34-jarige leeftijd. Gedurende de kindertijd werden de participanten gevolgd door scholen. Immigranten die in dezelfde week zijn geboren werden later aan de steekproef toegevoegd. Een blijvende deelname werd gestimuleerd door het versturen van e-mails, verjaardagskaarten, studiewebsites en sociale media. Verloren participanten werden gezocht door middel van studieresultaten, zoekopdrachten op het internet, kiesregisters en administratieve databases. Het uit het oog verliezen van participanten door verhuizingen was de grootste reden van uitval. De Britse Cohort Studie gebruikte Computer Assisted Personal Interview (CAPI) en Computer Assisted Self-Completion Interview (CASI) om antwoorden op de vragen van het 50 minuten durende interview te verzamelen. Er werd voornamelijk gebruik gemaakt van face-to-face interviews om de reacties op vragen te maximaliseren. De dataverzameling vond plaats tussen februari 2004 en juni 2005 op diverse locaties. Deze werden uitgekozen in samenspraak met de participanten. Alle data werden omgezet naar kwantitatieve data. Het verzamelen, coderen en analyseren werd uitgevoerd door onderzoekers, interviewspecialisten, dataexperts, een 'cohort maintenance team' en communicatiemedewerkers.

Variabelen en instrumenten

De tevredenheid over het leven vormde de afhankelijke variabele en het wel of niet hebben van thuiswonende (niet-)biologische kinderen de onafhankelijke variabele. De score op tevredenheid over het leven, werd bepaald aan de hand van twee vragen met een schaal van 0 tot 10 en drie vragen met twee keuzemogelijkheden. Bij de eerste twee vragen hoorden de teksten *'Hier is een schaal van 1 tot 10 waar 0 betekent dat je volledig ontevreden bent en 10 betekent dat je volledig tevreden bent over je leven. Vul een nummer in dat overeenkomt met hoe tevreden of ontevreden je bent met hoe het leven is verlopen tot dusver.'* En *'En tot slot, gebruik de schaal nog één keer om te laten zien wat je over 10 jaar verwacht.'* De schaal voor deze vragen was betrouwbaar (twee items; $\alpha = 0.78$). Bij de drie vragen met twee keuzemogelijkheden werd aangegeven: *'De laatste paar vragen hebben te maken met hoe je je voelt over je leven tot dusver. Welk van de twee stellingen is meer waar voor jou?'* Vervolgens volgden de drie vragen elkaar op. Bij elke vraag hoorden twee stellingen. Deze schaal had een twijfelachtige betrouwbaarheid (drie items; $\alpha = 0.63$).

Vraag 1, stelling 1: *Ik lijk nooit te krijgen wat ik wil in het leven.*

Vraag 1, stelling 2: *Normaal gesproken krijg ik wat ik wil in het leven.*

Vraag 2, stelling 1: *Normaal gesproken heb ik vrije keuze en controle over mijn leven.*

Vraag 2, stelling 2: *Wat ik ook doe heeft geen effect op wat er met mij gebeurt.*

Vraag 3, stelling 1: *Normaal gesproken kan ik mijn leven ongeveer leiden zoals ik dat zou willen.*

Vraag 3, stelling 2: *Normaal gesproken vind ik problemen in het leven te veel voor mij.*

De onafhankelijke variabele bestond uit het wel of niet hebben van thuiswonende (niet-)biologische kinderen. Deze variabele was verkregen door het aantal mensen met thuiswonende biologische kinderen te combineren met het aantal mensen met thuiswonende niet-biologische kinderen. Vervolgens werden de gegevens gecodeerd in 0 = geen kind en 1

= wel kind(eren). De afhankelijke variabele werd naar verwachting beïnvloed door gender, relatiestatus en het aantal thuiswonende kinderen. Gender werd geoperationaliseerd in de keuzeopties man of vrouw (man = 1 en vrouw = 2). Deze factor werd meegenomen als controlevariabele en moderator. Bij de relatiestatus hoorden de antwoordopties: alleenstaand en nooit getrouwd, eenmalig getrouwd, opnieuw getrouwd, juridisch gescheiden, een echtscheiding of weduwe/weduwenaar. Het aantal thuiswonende kinderen kon worden geteld door het aantal thuiswonende biologische kinderen op te tellen bij het aantal thuiswonende (niet-)biologische kinderen.

Analyseplan

De tevredenheid over het leven werd in kaart gebracht aan de hand van twee analyses in verband met twee verschillende antwoordschalen. Bij de eerste twee vragen van de afhankelijke variabele kwam een lage mate van tevredenheid over het leven overeen met een lage score en een hoge mate van tevredenheid met een hoge score. De hoogste score was 10. De drie vragen met stellingen waren binair. De keuze voor een negatief statement kwam overeen met 0 en de keuze voor het positieve statement met 1. De laagste score op de mate van tevredenheid over het leven kwam overeen met een score van 0 en de hoogste mate van tevredenheid over het leven kwam overeen met een score van 3. Dit werd geoperationaliseerd door te hercoderen in verschillende variabelen. Bij de onafhankelijke variabele kregen alle mensen zonder thuiswonende (niet-)biologische kinderen een 0 en met thuiswonende (niet-)biologische kinderen een 1. Er werden onafhankelijke regressieanalyses uitgevoerd, nadat er was gecontroleerd voor de assumpties. De assumpties bestonden uit: aanwezigheid van een normale verdeling, homoscedasticiteit en multicollineariteit. De uitvoering gebeurde aan de hand van Statistical Package for the Social (IBM Corp, 2021).

De eerste indruk van de relaties werd verkregen aan de hand van een correlatietabel. Spearson's rho werd toegepast, omdat bij veel variabelen sprake was van een niet normale

verdeling en een ordinaal meetniveau. Om voor de variabelen ‘gender’, ‘relatiestatus’ en ‘aantal kinderen’ te controleren, werden deze als covariaten meegenomen in de onafhankelijke regressieanalyses. Om de rol van gender te begrijpen, werd een moderatoranalyse uitgevoerd. De onafhankelijke variabele en gender werden gestandaardiseerd voordat ze werden getransformeerd in een interactieterm. Deze term werd toegevoegd aan de onafhankelijke regressieanalyses om de rol van deze term te analyseren.

Er was alleen sprake van missing data bij de controlevariabele ‘relatiestatus’. Hier ontbraken de gegevens van drie participanten. In dit geval werd gebruik gemaakt van pairwise deletion, zodat relevante informatie behouden zou blijven. Er werd een significantieniveau van 0.05 gehanteerd.

Resultaten

Voor het weergeven van de beschrijvende en toetsende statistiek, zijn de data geanalyseerd op de assumpties voor een meervoudige regressie. Hiervoor is gebruik gemaakt van een histogram, een scatterplot en de variantie-inflatiefactor (VIF). De VIF wordt weergegeven bij de toetsende statistiek en moet lager zijn dan 5. Voor de schalen van de tevredenheid over het leven lijken de assumpties niet volledig op te gaan. De scores bij de stellingen laten een normale verdeling zien, maar de samengevoegde scores van de twee vragen met een schaal van 0-10, lijken een linksscheve verdeling te hebben. Het wel of niet hebben van thuiswonende (niet-)biologische kinderen (onafhankelijke variabele) is een binaire variabele, waardoor er geen uitspraak gedaan kan worden over normaliteit of homoscedasticiteit. Dezelfde situatie is van toepassing op de binaire variabele gender. De controlevariabelen ‘relatiestatus’ en ‘aantal kinderen’ lijken rechtsscheef verdeeld te zijn.

Beschrijvende statistiek

In Tabel 1 zijn de gemiddelden, standaarddeviaties, minima en maxima voor alle variabelen weergegeven.

Tabel 1*Beschrijvende statistiek voor alle variabelen*

	<i>N</i>	Minimum	Maximum	Gemiddelde	Standaarddeviatie
Twee vragen over tevredenheid	9,550	0.00	10.00	7.88	1.51
Stellingen over tevredenheid	9,538	1.00	3.00	2.70	0.67
Wel of geen kinderen	9,568	0.00	1.00	0.62	0.49
Gender	9,569	1.00	2.00	1.52	0.50
Relatiestatus	9,565	1.00	6.00	1.81	1.06
Aantal kinderen	9,568	0.00	8.00	1.17	1.14

Noot. Een hogere score op de tevredenheid over het leven betekent een hogere score bij de twee vragen over tevredenheid en de stellingen. Voor het wel of niet hebben van kinderen geldt dat 0 = geen kind(eren) en 1 = wel kind(eren). Voor gender geldt 1 = man en 2 = vrouw. Voor relatiestatus geldt 1 = alleenstaand en nooit getrouwd, 2 = eenmalig getrouwd, 3 = opnieuw getrouwd, 4 = juridisch gescheiden, 5 = echtgescheiden, 6 = weduwe/weduwnaar. Het aantal kinderen wordt uitgedrukt in een getal, 1 = één kind, 2 = twee kinderen, etc.

Toetsende statistiek

Om het verband tussen alle variabelen te onderzoeken, wordt gekeken naar de correlaties van alle meegenomen variabelen. Dit is weergegeven in Tabel 2.

Tabel 2*Correlaties van alle variabelen*

	1	2	3	4	5	6
Twee vragen over tevredenheid		.44*	.15*	.09*	-.26*	.12*
Stellingen over tevredenheid	.44*		.06*	.02	-.21*	.03*
Wel of geen kinderen	.15*	.06*		.18*	-.45*	.88*
Gender	.09*	.02	.18*		-.04*	.17*
Relatiestatus	-.26*	-.21*	-.45*	-.04*		-.44*
Aantal kinderen	.12*	.03*	.88*	.17*	-.44*	

Noot. * $p < 0.001$. 1 = Twee vragen over tevredenheid, 2 = Stellingen over tevredenheid, 3 = Wel of geen kinderen, 4 = Gender, 5 = Relatiestatus, 6 = Aantal kinderen.

In Tabel 2 is nauwelijks een correlatie te zien tussen het wel of niet hebben van kinderen en de twee vragen en stellingen over de tevredenheid over het leven, wat betekent dat er nauwelijks een samenhang te herkennen is tussen de variabelen. De variabelen gender en de twee vragen over de tevredenheid over het leven lijken niet te correleren, wat zou betekenen dat er geen samenhang is tussen of je een man of vrouw bent en de score op deze schaal. Er kan geen uitspraak worden gedaan over de samenhang tussen gender en de stellingen over de tevredenheid over het leven, omdat deze correlatie niet significant is.

In Tabel 3 wordt een overzicht van alle onafhankelijke enkelvoudige en meervoudige regressieanalyses weergegeven die zijn ingezet om de tevredenheid over het leven te voorspellen aan de hand van het wel of niet hebben van thuiswonende (niet-)biologische

kinderen, gender, relatiestatus, het aantal kinderen en het wel of niet hebben van kinderen*gender. De voorspellers verklaren voor 6.0% de uitkomst op de twee vragen over de tevredenheid over het leven en voor 4.3% de uitkomst op de stellingen over de tevredenheid over het leven. De aangepaste verklaarde variantie wordt niet groter, zodra de interactieterm wordt toegevoegd. De *F*-toets laat zien dat een significant deel van de variantie wordt verklaard door het wel of niet hebben van thuiswonende (niet-)biologische kinderen. Alle VIF scores liggen onder de 5, waardoor aan de assumptie multicollineariteit wordt voldaan.

Alle coëfficiënten van de enkelvoudige en meervoudige regressieanalyses zijn terug te zien in Tabel 4. Er lijkt een positieve samenhang aanwezig te zijn tussen het wel en niet hebben van kinderen en de tevredenheid over het leven. Volwassenen met kinderen zijn gemiddeld gezien meer tevreden over het leven dan volwassenen zonder kinderen.

Voor de twee vragen over de tevredenheid over het leven is een zwakke, maar positievere samenhang te zien voor de vrouw dan voor de man. Er kan geen uitspraak worden gedaan over een samenhang tussen gender en de stellingen over de tevredenheid over het leven, omdat deze samenhang niet significant is. Zodra de waarde van de relatiestatus hoger is, gaat dit gepaard met een lagere tevredenheid over het leven. Dit geldt voor zowel de twee vragen als de stellingen over de tevredenheid over het leven. Als iemand een hoge score heeft op deze schaal (bijvoorbeeld 6 of 7), heeft diegene een echtscheiding doorgemaakt of is juridisch gescheiden. De tevredenheid over het leven is dan lager vergeleken met iemand die bijvoorbeeld nooit getrouwd of eenmalig getrouwd is (score 1 en 2). Tot slot is de tevredenheid over het leven lager naarmate het aantal kinderen groter is.

De mogelijke rol van de moderator wordt onderzocht door het toevoegen van de interactieterm. Deze term meet de interactie tussen het wel of niet hebben van kinderen en gender. Voor de twee vragen over de tevredenheid over het leven is de interactieterm niet significant. Voor de stellingen over de tevredenheid over het leven is een zeer kleine,

negatieve samenhang te herkennen tussen het wel hebben van kinderen, het zijn van een vrouw en de uitkomst op de tevredenheid over het leven. Deze uitkomst ligt iets hoger bij het niet hebben van kinderen en het zijn van een man. Dit resultaat wordt weergegeven in Tabel 4.

Tabel 3

Overzicht regressieanalyses wel of geen kinderen en de tevredenheid over het leven met

ANOVA

Regressieanalyses zonder interactie tussen wel of geen kinderen en gender		<i>R</i>	<i>R</i> - kwadraat	Aangepaste <i>R</i> -kwadraat	<i>df</i>	<i>F</i>	Sig.
Twee vragen over tevredenheid	Regressie	.24	.06	.06	4	151.33	<.001
	Residu				9,542		
	Totaal				9,546		
Stellingen over tevredenheid	Regressie	.21	.04	.04	4	106.88	<.001
	Residu				9,530		
	Totaal				9,534		
Regressieanalyses met interactie tussen wel of geen kinderen en gender							
Twee vragen over tevredenheid	Regressie	.25	.06	.06	5	121.42	<.001
	Residu				9,541		
	Totaal				9,546		
Stellingen over tevredenheid	Regressie	.21	.04	.04	5	86.75	<.001
	Residu				9,529		
	Totaal				9,534		

Noot. Sig. = significantieniveau, *R* = correlatiecoëfficiënt, *R*-kwadraat = maatstaf voor variantie, Aangepaste *R*-kwadraat = aangepaste maatstaf voor variantie, *df* = vrijheidsgraden, *F* = waarde bij de *F*-toets.

Tabel 4*Coëfficiënten van de regressieanalyses*

		Enkelvoudige regressie		Meervoudige regressie		
		<i>B</i>	Sig.	<i>B</i>	Sig.	VIF
Twee vragen over tevredenheid	Wel of geen kinderen	.42	<.001	.43	<.001	2.98
	Gender	.21	<.001	.21	<.001	1.04
	Relatiestatus	-.30	<.001	-.29	<.001	1.19
	Aantal kinderen	-.16	<.001	-.16	<.001	2.86
	Interactieterm			-.02	.34	1.03
Stellingen over tevredenheid	Wel of geen kinderen	.11	<.001	.10	<.001	2.99
	Gender	.02	.24	.02	.25	1.04
	Relatiestatus	-.13	<.001	-.13	<.001	1.22
	Aantal kinderen	-.08	<.001	-.08	<.001	2.87
	Interactieterm			-.02	.02	1.03

Noot. Interactieterm = wel of geen kinderen * geslacht, Sig. = significantieniveau. *B* = Bèta en

VIF = Variantie Inflatie Factor

Conclusie en discussie

Het doel van dit onderzoek was om een uitspraak te doen over het mogelijke verschil in tevredenheid over het leven tussen 34-jarigen met en zonder thuiswonende (niet-)biologische kinderen. Aan de hand van onafhankelijke regressieanalyses is bewijs gevonden voor een samenhang tussen het hebben van thuiswonende (niet-)biologische kinderen en een

hogere tevredenheid over het leven. Deze relatie was sterker voor de vragen over de huidige en verwachte tevredenheid over het leven over 10 jaar dan voor de stellingen over de tevredenheid over het leven. Die relatie was aanwezig, maar zwakker. De vragen bij de stellingen gingen over iets kunnen krijgen in je leven dat je graag wilt, controle uitvoeren op je leven en geluk kunnen ervaren in je leven. De betrouwbaarheid van deze vragen was twijfelachtig, wat suggereert dat herhaalde metingen mogelijk geen consistent resultaat opleveren.

De mogelijke rol van gender in de relatie tussen het wel of niet hebben van thuiswonende (niet-)biologische kinderen en de tevredenheid over het leven is onderzocht door middel van een moderatoranalyse. Voor de score op de twee vragen over de tevredenheid over het leven kan geen uitspraak worden gedaan over het belang van het wel of niet hebben van kinderen in combinatie met gender. Voor het antwoord op de stellingen is een zeer kleine, negatieve samenhang te zien tussen het hebben van kinderen en gender. Vrouwen met kinderen zijn in dit onderzoek iets minder tevreden over het leven dan mannen zonder kinderen. De score op de tevredenheid over het leven wordt niet beter verklaard na invoering van de moderator.

Op basis van het onderzoek van Pollmann (2014) komen de bevindingen voort uit het afwegen van de voor- en nadelen van het hebben van kinderen, waarbij de voordelen in dit onderzoek zwaarder zouden wegen. Angeles (2010) zou de positieve samenhang kunnen verklaren aan de hand van de relatiestatus van de participanten. Onderzoek van Becchetti et al. (2013) zou een positieve samenhang kunnen voorspellen door het ontbreken van een correctie voor financiële zelfstandigheid. Er bestaat weinig overeenkomst binnen bestaande literatuur. Uitkomsten lijken sterk afhankelijk te zijn van de factoren die in de analyse worden meegenomen. Zo zou Blanchflower (2008) een negatieve samenhang voorspellen tussen ouderschap en vijf elementen van tevredenheid (tevredenheid over het algemeen, met de

partner, met het sociale leven, met vrije tijd en met het gebruik van de vrije tijd). Ugur (2021) rapporteert dat ouders een positief effect ervaren van het ouderschap op onder andere een verbeterde betekenis van het leven, sterkere algemene verbondenheid en competentie.

De bevindingen over de rol van gender in combinatie met het wel of niet hebben van kinderen zouden bij het onderzoek van Okulicz-Kozaryn et al. (2018) kunnen passen, waarin een dalende trend voor de tevredenheid over het leven wordt voorspeld voor vrouwen en niet zozeer voor mannen. Het onderzoek van Becchetti et al. (2013) toont ook een positiever effect op de tevredenheid over het leven bij mannen in vergelijking met vrouwen. Giusta (2011) laat juist een hogere score voor de tevredenheid zien voor vrouwen in plaats van mannen. Dit resultaat zou niet correct zijn, omdat vrouwen sneller geneigd zouden zijn om een hoge of lage score te geven op een vraag. Dit wordt in verband gebracht met een groter vermogen om emoties te uiten. De meta-analyse van Chen et al. (2020) toont inconsistentie in de rol van gender binnen een vergelijking van 47 onderzoeken die zijn gepubliceerd tussen 1980 en 2017. De vergeleken resultaten laten een lichte voorsprong zien op het gebied van tevredenheid over het leven voor mannen. Vier verschillende studiekenmerken zouden bijdragen aan een verschil in resultaten: geografische regio, populatie, leeftijd en domeinspecifieke metingen van de tevredenheid over het leven.

Het gebruikte meetinstrument voor dit onderzoek bevat onder andere een nauwkeurige antwoordschaal (Likert-schaal), maar deze kan specifiekker zijn. De tevredenheid over het leven gaat over een cognitieve evaluatie (Tran et al., 2023), die niet zomaar kan veranderen. De vragen over de huidige tevredenheid over het leven en de verwachte tevredenheid over het leven over 10 jaar worden eenmalig gesteld en zijn daardoor een momentopname. Een regelmatige meting van verschillende onderdelen van de tevredenheid, zouden een holistisch en betrouwbaarder beeld kunnen geven. Daarnaast laten de correlaties en onafhankelijke regressieanalyses in dit onderzoek een verschillend beeld zien van de samenhang tussen het

wel of niet hebben van kinderen en de tevredenheid over het leven. Er is voor zowel de twee vragen als de stellingen over de tevredenheid over het leven nauwelijks sprake van een correlatie, terwijl de samenhang wel wordt gevonden bij de onafhankelijke regressieanalyses. De correlaties zijn mogelijk laag vanwege de aard van de variabele 'wel of geen kinderen'. Deze variabele is binair, waardoor de variabiliteit beperkt kan zijn. In toekomstig onderzoek kan worden gezocht naar een geschikte methode om de eerste indruk van een samenhang te onderzoeken bij binaire variabelen.

Een positief element van dit onderzoek is dat de kwaliteit van de gebruikte vragenlijst wordt gewaarborgd door een onderzoeksgroep van de Britse Cohort Studie (the Centre for Longitudinal Studies, 2021). Door de beperkte omvang van dit onderzoek, zijn er aanbevelingen gevonden die toekomstig onderzoek kunnen helpen bij het bepalen van de variabelen die meegenomen kunnen worden.

Zo is er een aangetoond verband tussen de relatiestatus en het aantal kinderen (Angeles, 2010) dat meegenomen kan worden in een analyse. Zowel de financiële status (Becchetti et al., 2013) als de gemaakte werkafspraken (Pollmann, 2014) zouden een bewezen rol kunnen spelen bij de tevredenheid over het leven. Le Moglie et al. (2015) impliceert dat gelukkigere mensen sneller kunnen kiezen voor het krijgen van kinderen.

Tot slot draagt de tevredenheid volgens Diener & Fujita (1995) voor 50% bij aan de uitkomst voor hoe gelukkig iemand is. Door regelmatig de tevredenheid over het leven te meten, kan mogelijk worden vastgesteld of het krijgen van kinderen leidt tot een verhoogde tevredenheid over het leven, of dat deze mensen al voorafgaand aan het krijgen van kinderen meer tevredenheid ervoeren. Deze gegevens zouden diegenen binnen de maatschappij die de keuzevrijheid hebben, kunnen helpen bij het maken van een belangrijke keuze in het leven: wel of geen kinderen?

Literatuur

- Angeles, L. (2010). Children and life satisfaction. *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-Being*, 11(4), 523–538. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s10902-009-9168-z>
- Becchetti, L., Giachin Ricca, E., & Pelloni, A. (2013). The Paradox of Children and Life Satisfaction. *Social Indicators Research*, 111(3), 725–751.
- Blanchflower, D. G., & Oswald, A. J. (2011). International happiness: A new view on the measure of performance. *The Academy of Management Perspectives*, 25(1), 6–22. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.5465/AMP.2011.59198445>
- Chen, X., Cai, Z., He, J., & Fan, X. (2020). Gender differences in life satisfaction among children and adolescents: A meta-analysis. *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-Being*, 21(6), 2279–2307. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s10902-019-00169-9>
- de los Angeles Oyarzún-Farías, M., Cova, F., & Bustos Navarrete, C. (2021). Parental stress and satisfaction in parents with pre-school and school age children. *Frontiers in Psychology*, 12. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.3389/fpsyg.2021.683117>
- Della Giusta, M., Jewell, S. L., & Kambhampati, U. S. (2011). Gender and Life Satisfaction in the UK. *Feminist Economics*, 17(3), 1–34. <https://doi.org/10.1080/13545701.2011.582028>
- Diener, E., & Fujita, F. (1995). Resources, personal strivings, and subjective well-being: A nomothetic and idiographic approach. *Journal of Personality and Social Psychology*, 68(5), 926–935. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/0022-3514.68.5.926>
- Forste, R., & Fox, K. (2012). Household labor, gender roles, and family satisfaction: A cross-national comparison. *Journal of Comparative Family Studies*, 43(5), 613–631.

IBM Corp. Released 2021. IBM SPSS Statistics for Windows, Version 28.0. Armonk, NY:

IBM Corp

Krämer, M. D., & Rodgers, J. L. (2020). The impact of having children on domain-specific life satisfaction: A quasi-experimental longitudinal investigation using the Socio-Economic Panel (SOEP) data. *Journal of Personality and Social Psychology*, *119*(6), 1497–1514. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/pspp0000279>

Le Moglie, M., Mencarini, L., & Rapallini, C. (2015). Is it just a matter of personality? On the role of subjective well-being in childbearing behavior. *Journal of Economic Behavior & Organization*, *117*, 453–475. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1016/j.jebo.2015.07.006>

Okulicz-Kozaryn, A., & Rocha Valente, R. (2018). Life satisfaction of career women and housewives. *Applied Research in Quality of Life*, *13*(3), 603–632. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s11482-017-9547-2>

Park, H., Suh, B. S., Kim, W. S., Lee, H.-K., Park, S.-C., & Lee, K. (2015). Character profiles and life satisfaction. *Comprehensive Psychiatry*, *58*, 172–177.

Pollmann, S. M. (2014). Parenthood and life satisfaction: Why don't children make people happy? *Journal of Marriage and Family*, *76*(2), 319–336. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1111/jomf.12095>

Proctor, C., Linley, P. A., & Maltby, J. (2010). Very happy youths: Benefits of very high life satisfaction among adolescents. *Social Indicators Research*, *98*(3), 519–532. <https://doi.org/10.1007/s11205-009-9562-2>

The Centre for Longitudinal Studies (2021). *BCS70 Age 34 sweep - CLS*.

CLS. <https://cls.ucl.ac.uk/cls-studies/1970-british-cohort-study/bcs70-age-34-sweep/>

Tran, K., Bennett, A., Jackson, A., Proctor, H., & Scollon, C. N. (2023). A meta-analytic

- review of Asian American life satisfaction. *Asian American Journal of Psychology*, 14(4), 350–363. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1037/aap0000306>
- Ugur, Z. B. (2020). Does having children bring life satisfaction in Europe? *Journal of Happiness Studies: An Interdisciplinary Forum on Subjective Well-Being*, 21(4), 1385–1406. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1007/s10902-019-00135-5>
- Yazici, H., & Altun, F. (2013). Type-A behavior, gender, and job satisfaction: A research on instructors. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 13(3), 1455–1459.
- Zou, M. (2015). Gender, work orientations and job satisfaction. *Work, Employment and Society*, 29(1), 3–22. <https://doi-org.proxy-ub.rug.nl/10.1177/0950017014559267>